

SLOVENSKÁ SPEVÁCKA ŠKOLA V KONTEXTE EURÓPSKEJ KULTÚRY

Emília Sadloňová

Abstract

The result of quantity of singing graduates of Slovak music-art school, who thank to their quality reasserted in tough European and World competition, became the notion Slovak Singing School. The contribution is focused on the phenomenon of Slovak Singing School in context of European culture. The author of the contribution is mapping the forming of vocal pedagogy in Slovakia since the beginning, through the forming and aiming in the 20-th century. The author introduces the most successful personalities in Slovak vocal pedagogy and also successful Slovak singers, representing Slovak art not only in the most remarkable.

Key words

Slovak art schools, personalities of vocal pedagogy, Slovak Singing School

1.Slovenská spevácka škola

Meradlom kvality vokálnych pedagógov slovenského umeleckého školstva je úspech študentov spevu na domácich a medzinárodných speváckych súťažiach a uplatnenie absolventov umeleckých škôl v praxi. Súčasný veľký operný svet pozná mená slovenských spevákov Ľubica Orgonášová, Peter Mikuláš, Dalibor Jenis, Ľubica Vargicová, Štefan Kocán, Andrea Danková, Pavol Bršlík, Adriana Kučerová. Ich špičkové výkony uchvacujú odborníkov i milovníkov opery. Pojem slovenská spevácka škola sa v odborných kruhoch začal používať najskôr za hranicami Slovenska v 80 – tých rokoch 20. storočia. Zaslúžila sa o to výrazná skupina spevákov študujúcich na VŠMU v tomto období, ktorí sa dokázali presadiť na speváckych súťažiach vo veľkej medzinárodnej konkurencii.¹

Pod pojmom spevácka škola rozumieme „ výchovno – vzdelávací proces realizovaný v školskom či súkromnom prostredí podľa určitých pedagogických metód (postupov) umožňujúcich plniť spevácke interpretačné úlohy v intenciách danej filozofie alebo umeleckého smeru. Touto filozofiou je národný aspekt nadväzujúci na vokálnu ľudovú hudobnú tvorivosť i vokálnu tvorbu skladateľov, ktoré sú determinované fonetikou patričného jazyka, jeho ortofóniou a ortoépiou.²“

¹Peter Mikuláš (bas) z triedy Viktórie Stracenskej zvíťazil na Medzinárodnej speváckej súťaži P. I. Čajkovského v Moskve (1982) a 1984 v Helsinkách (1984). Ján Galla (bas) zvíťazil na Medzinárodnej speváckej súťaži v Riu de Janeiro (1985) kde získal i Zlatú medailu za najlepšiu interpretáciu brazílskej piesne. Absolvoval v triede Idy Černeckej. Ľubica Rybárska (soprán) sa stala laureátkou prestížnej Pavarottiho súťaže vo Philadelphii (1985). Absolvovala v triede Viktórie Stracenskej. Ján Ďurčo (barytón) získal 1. miesto na Speváckej súťaži M. Schneidera-Trnavského v Trnave (1983), titul absolútneho víťaza na Medzinárodnej speváckej súťaži A. Dvořáka v Karlových Varoch (1984) a 1. miesto na súťaži Mozartova Praha (1988).Študoval u Jozefa Špačka.

² Raninec Jozef. *Európske spevácke školy*. Bratislava: Vlastný náklad, 2008. s. 5.

Európske spevácke školy³ determinované hudobnou kultúrou a jazykom príslušného národa neboli izolované len v jednom teritóriu, ale pozitívne ovplyvňovali spevácku výchovu väčšiny krajín v Európe. Výrazne ovplyvnili i vývoj a formovanie slovenskej speváckej školy.

Do 50-tych rokov 20. storočia na Slovensku neexistovalo inštitucionálne umelecké školstvo. Spev bolo možné študovať iba súkromne.⁴ Pred vznikom ČSR to boli najmä cirkevné i mestské inštitúcie, spomedzi nich najmä Kirchenmusikverein v Bratislave a jeho vzdelávacie aktivity, Löschdorferova a neskôr Mestská hudobná škola. V rokoch 1919 až 1949 sa ťažisko významu a vývoja presúva na Hudobnú a dramatickú akadémiu pre Slovensko, neskoršie Štátne konzervatórium v Bratislave. Typ školy pražského konzervatória, ako najvyššieho umelecko-pedagogického pracoviska umožňujúceho vrcholné vzdelávanie špičkových umeleckých talentov v danom čase na Slovensku chýbal. Základy slovenskej vokálnej pedagogiky sú spojené s Hudobnou školou pre Slovensko (Bratislava 1919), na ktorej vyučovali učitelia spevu, ktorí vychovali prvú generáciu slovenských operných spevákov.⁵ Rozhodujúci obrat v celom systéme i organizácii hudobného školstva nastáva po vydaní zákona o poštátnení základných hudobných škôl v roku 1951 a prevzatí súkromných učiteľov do štátnych služieb. Táto radikálna zmena štátu v postoji k hudobnému školstvu sa ukázala s odstupom času ako veľmi správna a pre rozvoj celého umeleckého školstva rozhodujúca. Najbúrlivejší hudobný vývin zaznamenalo Slovensko po druhej svetovej vojne. Rozšírila sa sieť profesionálnych kultúrnych inštitúcií – divadiel, koncertných telies, umeleckých škôl, pribudli Vyššie hudobné školy v Košiciach (r.1956) a v Žiline (r.1957), ktoré sa postupne pretransformovali na konzervatória.⁶ Založením VŠMU v Bratislave (1949) sa dobudovala sieť inštitucionálneho umeleckého školstva.

Umelecké vzdelávanie na Slovensku predstavuje v súčasnosti ucelenú sústavu výchovy a vzdelávania. Jednotlivé zložky tejto vzdelávacej sústavy a ich výstupy sú usporiadané tak, že umožňujú žiakovi pokračovať v umeleckej príprave postupne od základného stupňa⁷ cez stredný stupeň⁸ a absolvovaním vysokoškolského štúdia⁹ sa študent plne kvalifikuje pre profesionálne spevácke povolanie.

³ Rozumieme taliansku, nemeckú, francúzsku, ruskú a českú spevácku školu.

⁴ K uznávaným súkromným učiteľom spevu tohto obdobia patrila dcéra Jána Levoslava Bellu Gusta Krafft-Bellová a asistentka Arthura Wolfa Ružena Stögerová- Chovancová.

⁵ Mária Hloušková (alt, 1985-1940), Jozef Egem (bas, 1974-1939), Darina Paulovičová – Žuravlevová (soprán, 1906-1988), Arnold Flögl (bas, 1885-1950), Ján Strelec (1893-1975), Anna Kornhauserová-Korínska (soprán, 1899-1976), Mária Smutná-Vlková (soprán, 1913-2004).

⁶ Konzervatórium je stredná odborná škola, ktorá poskytuje **úplné stredné odborné vzdelanie – maturitu. Po maturite má študent možnosť získať i vyššie odborné hudobné vzdelanie, ktoré trvá 2 roky.**

⁷ Ten reprezentujú základné umelecké školy, ktoré tvoria hustú sieť po celej republike. Podľa štatistických údajov Ústavu informácií a prognóz školstva v Bratislave z roku 2011 je to 194 verejných, 42 súkromných a 9 cirkevných umeleckých škôl. Sólový spev na tomto stupni môžu študovať deti už od 6 rokov.

⁸ V súčasnosti máme na Slovensku 4 štátne konzervatória (Bratislava, Žilina, Košice, Banská Bystrica), 2 súkromné konzervatória (Nitra, Topoľčany), 1 cirkevné konzervatórium (Bratislava) a 1 hudobné gymnázium (Zvolen), na ktorých sa vyučuje klasický spev. O štúdiu spevu na tomto stupni je možné sa uchádzať až po mutácii. Podmienkou je úspešné vykonanie talentovej skúšky a ukončenie základnej školskej dochádzky.

⁹ Do roku 1997 Vysoká škola múzických umení ako jediná vysoká škola na území Slovenska poskytovala vysokoškolské umelecké vzdelanie. V akademickom roku 1997/ 1998 v Banskej Bystrici vznikla Akadémia umení.

2. Vysoká škola muzických umení v Bratislave

Katedru spevu VŠMU od jej vzniku v roku 1949 profilovalo 31 pedagógov spevu. Pôsobenie niektorých pedagógov bolo iba krátke, niektorí dlhodobo delili svoje umelecké a tvorivé sily medzi operné či koncertné pódium a pedagogickú prácu, niektorí sa venovali iba pedagogickej činnosti. Pôsobenie všetkých týchto pedagógov prinášalo viaceré vokálne metodiky obohatené vlastnou umeleckou skúsenosťou a pedagogickou praxou. Táto skutočnosť predstavovala pozitívny a tvorivý moment v rozvoji katedry.¹⁰

K prvej generácii¹¹ pedagógov spevu pod vedením prof. Jána Strelca (dirigent, 1893-1975) patrí doc. Imrich Godín (tenor, 197-1979)¹², doc. Anna Korínská (soprán, 1899-1979), doc. Anna Hrušovská (soprán, 1912-2006), dr. Janko Blaho (tenor, 1901-1981). Koncom šesťdesiatych rokov prichádza z bratislavského konzervatória doc. Mária Smutná-Vlková (soprán, 1913-2004) a popredná sólistka opery SND prof. Mária Kišonová-Hubová (soprán, [1915-2004](#)), ktorá prebrala po prof. Jurajovi Haluzickom aj vedenie katedry. Prvá generácia pedagógov Vysokej školy muzických umení získala spevácke školenie súkromným školením v zahraničí. Šťastnou náhodou sa na VŠMU stretli pedagógovia, ktorí priniesli do procesu školenia slovenských študentov metodiky hlavných európskych speváckych škôl, predovšetkým však taliansku spevácku školu. Charakter speváckej školy prvá generácia pedagógov budovala prostredníctvom národných prvkov. Pri budovaní speváckych základov zaradzovali učitelia spevu do repertoáru študentov ľudové piesne. Tento princíp práce sa uplatňuje v slovenskom umeleckom školstve na všetkých stupňoch dodnes. Interpretáciou ľudových piesní na koncertných pódioch budovali pedagógovia u študentov spevu nielen pozitívny vzťah k tomuto kultúrnemu bohatstvu, ale ich prostredníctvom vnášali do metodických princípov zmysel pre kantabilnosť, vrúcnosť, prirodzený nevyumelkovaný hlasový prejav. Slovenská spevácka škola sa zrodila z rôznosti metodík. Rešpektovala taliansky belcantový princíp spievania - ľahko, voľne, na dychu tvorený tón s dostatočnou hlavovou rezonanciou, jasné a predné znenie vokálov i konsonantov, vrúcnu kantiléna, dôsledné previazanie samohlások v legate a rýchle vyslovenie spoluhlások, frázovanie smerujúci ku gradačnému vrcholu skladby, ktorý prispôbila zákonitostiam slovenskej reči, jej mäkkosti, asimilácii, ťubozvučnosti vo výraze a deklamácii.¹³ Sedemdesiate roky znamenajú postupnú výmenu zakladateľskej generácie. Druhú generáciu pedagógov slovenskej speváckej školy predstavujú absolventi z radov školy. Prvým pedagógom z radov absolventov školy sa stala v roku 1972

Prvými pedagógmi na Katedre vokálnej interpretácie sa stali odchovanci VŠMU Božena Fresserová, PhD., (Mária Kišonová- Hubová) prof. Mária Tomanová, ArtD., (Nina Hazuchová) prof. Eva Blahová, (Anna Hrušovská) doc. Ján Zemko (Dr. Janko Blaho) a prof. PhDr. Jozef Raninec, CSc. (Anna Korínska).

¹⁰ Pozri Šimová, Oľga. *Vývoj, štruktúra a problémy slovenskej vokálnej pedagogiky v Bratislave v rokoch 1918- 1968*. Bratislava: FFUK, 1972. .s. 65.

¹¹ Generácia - súhrnné označenie pre ľudí narodených v pomerne rovnakom časovom období (spravidla 30 rokov).

¹² Jozef Egem vychoval prvú slovenskú spevácku generáciu sólistov opery Slovenského národného divadla. K výrazným osobnostiam z jeho speváckej triedy, ktoré boli pevnými piliermi našej prvej scény boli sopranistky Helena Bartošova, Margita Česányova, Zita Hudcova-Frešova a Mária Kišonová-Hubová, mezzosopranistky Jana Kamasová-Gabčová a Dita Gabajová, tenorista Štefana Hozu a barytonista Imrich Gál.

¹³ Pozri Vlková- Smutná, Mária. *Metodika spevu a prehľad literatúry*. Bratislava: VŠMU, 1981. s. 28.

koncertná speváčka prof. Viktória Stracenská (alt, 1941),¹⁴ absolventka zo speváckej triedy Anny Korínskej. Prácu pedagógov druhej generácie charakterizovala nasledovne:” Snažíme sa o voľne vpredu tvorený, dychovou oporou a príslušnou rezonanciou vybavený farebný, guľatý tón dostatočnej nosnosti. Pracujeme na vyrovnaní celého hlasového diapozónu, na správnom umiestnení vokálov. Máme na zreteli zrozumiteľnosť, dbáme preto na jasnú dikciu. K speváckej technike patrí okrem správne vedeného hlasu aj výrazová kultúra, preto sa pedagóg spevu zúčastňuje aj na rozvíjaní interpretačných znalostí žiakov. Spolu s korepetítormi, pedagógmi interpretačného seminára, operného štúdia a komorného spevu vedieme žiakov k ucelenému umeleckému prejavu “¹⁵ Viktória Stracenská týmito slovami potvrdila, že i druhá generácia pedagógov vychádzala z princípov talianskeho belcantového spevu..

V prvej polovici sedemdesiatych rokov prišli na Katedru spevu pedagogicky pôsobiť absolventi VŠMU, ktorí pôsobili súčasne ako sólisti Opery SND Juraj Hrubant (barytón, 1936-2011) odchovanec Imricha Godina a Jozef Špaček (bas, 1935) zo speváckej triedy Anny Korínskej. Z bratislavského konzervatória posilnili pedagogický kolektív Vlasta Hudecová (soprán, 1937)¹⁶ a Zlatica Livorová (soprán, 1940)¹⁷ odchovankyne VŠMU z triedy prof. Anny Hrušovskej.

Začiatkom osemdesiatych rokov pedagogický zbor dopĺnila sólistka Opery SND Nina Hazuchová (mezzosoprán) a pedagogička bratislavského konzervatória Ida Černecká (soprán, 1920- 2009)¹⁸ absolventka Hudobnej a dramatickej akadémie z triedy Dariny Žuravlevovej.

¹⁴ Uznávaná vokálna pedagogička vychovala okolo 30 absolventov - patria k nim o. i. Peter Mikuláš, Ľubica Rybárska, Jolana Fogašová, Jana Pastorková, Adriana Kučerová, Helena Becse-Szabó, Juraj Peter, Katarína Michaelli, Eva Šušková . V rokoch 1971 - 2009 bola vedúcou Katedry spevu na VŠMU.

¹⁵ *Jak to děláme my ?* In. Zborník referátů a diskusních příspěvků z konference Modernizace pěvecké pedagogiky, konané 22.10.1986 na HAMU v Prahe. s. 24-5.

¹⁶ Na VŠMU pôsobila v rokoch 1982-2007. Študenti Vlasty Hudecovej získali množstvo ocenení na domácich aj medzinárodných súťažiach. Mnohí z jej absolventov pôsobia na domácich a zahraničných scénach a koncertných pódiov, ale aj ako pedagógovia konzervatórií a VŠMU. Ľudovít Ludha, Ľubica Vargicová, Monika Fabianová, Pavol Remenár, Šimon Svitok či Zoltán Vongrey, patria medzi špičkových sólistov.

¹⁷Žiaci Mgr. titulov z medzinárodných speváckych súťaží (Rio de Janeiro, Belvedere, Alfredo Kraus, Toti dal Monte, Ada Sari, Aslico, Drážďany, Karlove Vary...), účinkujú vo významných svetových operných domoch (La Scala, MET, Covent Garden, Viedeň, Paríž, Madrid, Mníchov, Berlín, Buenos Aires, Bolšoj Teatr, Teatr Wielki, Drážďany atď.) a na najprestížnejších operných festivaloch ako Glyndebourne, Aix en Provence, Pesaro a pod. Medzi najúspešnejších absolventov Zlatice Livorovej patria napr. Dalibor Jenis, Eva Jenisová, Andrea Danková, Otokar Klein, Aleš Jenis, Terézia Kružliaková, Mária Porubčinová, Yveta Tannenbergerová, Katarína Štúrová, Andrea Dudášová, Eva Hornyaková, Lenka Máčiková.

¹⁸ Z jej triedy vyšlo niekoľko významných slovenských spevákov a speváčok, ktorí sa presadili na domácich i zahraničných scénach a pódiov – napr. Peter Dvorský, Jozef Kundlák, Miroslav Dvorský, Martin Babjak, Ján Galla, Juraj Hurný, Daniela Suryová, Mária Harnádková, Oľga Hromadová, Božena Fresserová, Jaroslav Kosec a iní...Mnohí z nich sa stali v priebehu štúdia laureátmi medzinárodných speváckych súťaží (Peter Dvorský – Moskva, Ženeva, Jozef Kundlák – Pavarottiho súťaž, Ján Galla – Rio de Janeiro, Karlovy Vary atď). Veľa absolventov Idy Černeckej pôsobí pedagogicky na hudobných školách po celom Slovensku.

Krátky čas pôsobil v tomto období na Katedre spevu sólista Opery SND dr. Gustáv Papp (tenor, 1919-1997), odchovanec bratislavského konzervatória z triedy Dariny Žuravleovej. V roku 1982 sa na Katedre spevu po prvý raz otvára 3. stupeň vysokoškolského štúdia. Prvým absolventom (1985) sa stala koncertná speváčka Hana Štolfová-Bandová (mezzosoprán).¹⁹ V súčasnosti vedúca Katedry spevu, ktorá študovala spev u Márie Kišoňovej – Hubovej. V tom čase prišla na Katedru spevu z Divadelnej fakulty VŠMU Eva Blahová (mezzosoprán, 1944),²⁰ ktorá absolvovala vysokoškolské štúdiá spevu u Anny Hrušovskej. Druhá generácia pedagógov VŠMU sa zásadne zaslúžila o zavedenie pojmu slovenská spevácka škola do povedomia odbornej verejnosti. Študenti z jednotlivých speváckych tried sa úspešne presadzovali na slovenských i medzinárodných súťažiach²¹ a úspešne sa zaradzovali do opernej a koncernej praxe. Pre pedagógov tejto generácie je charakteristické, že si počas svojej pedagogickej činnosti neustále rozširovali spevácky a pedagogický obzor absolvovaním zahraničných stáží.²² V pedagogickej práci spájali praktické skúsenosti s teoretickým štúdiom. Pri speváckom školení kládli dôraz na rešpektovanie individuálnych daností žiaka. V metodických postupoch kládli dôraz na rovnováhu technickej a výrazovej zložky. Pri tvorbe koncertného repertoáru študentov za základ doporučovali a volili piesňovú literatúru.

Koncom 90-tych rokov sa opäť stala vedúcou Katedry spevu prof. Viktória Stracenská, ktorá postupne pozývala do pedagogického zboru ďalších absolventov VŠMU. Z bratislavského konzervatória prichádza Jana Billová (soprán) absolventka z triedy prof. Anny Kornhauserovej -

¹⁹ Vyhľadávaná partnerka klasických i netradičných komorných združení pôsobí na Katedre spevu HTF VŠMU od roku 1979. K jej najúspešnejším žiakom Štefan Kocán, Hana Medková, a Lea Vítková.

²⁰ Pedagogicky pôsobila na VŠMU v rokoch 1963- 2002. Od roku 2004 je pedagógom na AMU v Banskej Bystrici. Viedla majstrovské kurzy v zahraničí v Rakúsku, Kanade, Južnej Kórei, Nemecku, Holandsku, Japonsku, Poľsku, Fínsku, Českej republike a Slovenskej republike. Je členkou niekoľkých významných medzinárodných speváckych súťaží. K jej žiakom patri Magdaléna Kožená, Gustáv Beláček, Marián Vojtko, Ivan Zvarík, Gustáv Beláček.

²¹ Z množstva úspechov uvádzam absolventov - súčasťných sólistov našej prvej opernej scény SND: Klaudia Dernerová (soprán) ktorá je víťazkou a finalistkou speváckych súťaží A. Dvořáka v Karlových Varoch (1993), súťaže M. S. Trnavského v Trnave (1996), Mezinárodnej speváckej súťaže Lucie Popp v Bratislave (1999) - 2. cena. Je absolventkou z triedy doc. Magdalény Blahušiakovej. Šimon Svitok (barytón) je laureátom súťaže M. S. Trnavského v Trnave (1996) a Medzinárodnej speváckej súťaži A. Dvořáka v Karlových Varoch (1994). Študoval u prof. Vlasty Hudecovej. Mária Porubčinová (soprán) sa presadila na Medzinárodnej speváckej súťaži Hansa Gabora Belvedera (2009) - 3. miesto, i na Medzinárodnej speváckej súťaži M. Schneidra-Trnavského v Trnave, kde získala Cenu za najlepšiu interpretáciu diel slovenského autora. Je absolventkou VŠMU zo speváckej triedy Mgr. Zlatice Livorovej. Z najmladších absolventov je to Adriana Kučerová (soprán), ktorá získala 3. miesto na podujatí European Music Prize for Youth (2001), 2. miesto na Medzinárodnej letnej akadémii Praha – Viedeň – Budapešť (2002) a 1. miesto spolu s ďalšími tromi cenami na prestížnej súťaži Hansa Gabora Belvedere vo Viedni (2005). Je absolventkou z triedy Viktórie Stracenskej.

²² Viktória Stracenská na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni v odbore Pieseň – oratórium., Ida Černecká si svoj pedagogický obzor neustále rozširovala štúdiom odbornej literatúry a účasťou na zahraničných stážach v Bulharsku a v Maďarsku., Anna Štolfová-Bandová v rokoch 1976 - 1978 štúdiom na Konzervatóriu P. I. Čajkovského v Moskve (Jevgenij Nesterenko) a v talianskej Siene., Magdaléna Blahušiaková štúdiom na Bulharskom štátnom konzervatóriu (Michail Popov, T. Coková) a v Benátkach (u Giny Cignovej), Eva Blahová na Akademie für Musik und darstellende Kunst vo Viedni (Robert Schollum) a štúdiom spevu u Ericha Webra v Salzburgu a Daniela Ferra v Siene., Vlasta Hudecová na prelome rokov 1984-85 absolvovala 4-mesačnú stáž v Taliansku na Santa Cecilia v Ríme a školu pri La Scala v Miláne.

Korínskej a sólistka Opery SND doc. Mgr. art. Magdaléna Blahušiaková (soprán, 1943)²³ vedúca Katedry spevu v rokoch 2006-2008 a sólistka Opery SND Ljuba Baricová (mezzosoprán, 1935) absolventka z triedy Anny Kornhauserovej - Korínskej. Krátky čas na katedre pôsobili operní sólisti Opery SND František Livora (tenor, 1936) absolvent triedy Janka Blaha a Róbert Szücz (barytón, 1935) z triedy Imricha Godina.

Tretiu generáciu pedagógov predstavujú mená súčasných pedagógov, bývalých absolventov VŠMU, ktorí nielen dopĺňajú pedagogický kolektív, ale postupne preberajú pedagogickú štafetu. Sú to sólisti Opery SND prof. Peter Mikuláš ArtD.,²⁴ Mgr. art. Ľubica Rybárska ArtD.²⁵ a najmladší pedagógovia Katedry spevu Mgr. art. Jana Pastorková, ArtD.²⁶ a Mgr. art. Dagmar Podkamenská ArtD.²⁷ Súčasní pedagógovia VŠMU sa opierajú o skúsenosti slovenskej vokálnej školy, ktoré spájajú s požiadavkami estetického speváckeho ideálu požadovaného súčasnými dirigentami, opernými režisérmi a manažérmi divadiel.

Katedru spevu VŠMU absolvovalo viac ako 250 spevákov. Do roku 1989 našli uplatnenie na slovenských umeleckých školách ako sólisti operných súborov na Slovensku a v Čechách, stali sa pedagógmi konzervatórií na Slovensku I v Čechách.²⁸ Po zmene politickej situácie v roku 1989 našli uplatnenie ako koncertní a operní speváci a pedagógovia v celej Európe.

²³ K jej úspešným absolventom pôsobiacich na významných operných scénach patrí Iveta Jiříková, Katarína Sroková, Peter Mazalán, Klaudia Radič-Derner, Petra Veberová, Janka Juríčková, Stanislav Bartko, Ondrej Šaling.

²⁴ Prof. Peter Mikuláš ArtD. (1954, bas) je pravidelným hosťom významných operných scén v zahraničí. Vo svojom repertoári má veľký počet koncertných a oratoriálnych diel. Pri ich realizácii spolupracoval s poprednými domácimi a zahraničnými orchestrami a dirigentskými osobnosťami. V sezóne 2006/2007 bol riaditeľom Opery SND v Bratislave. Vysokoškolské štúdiá absolvoval v triede prof. Viktórii Stracenskej.

²⁵ Doc. Mgr. art. Ľubica Rybárska ArtD. (soprán, 1958) je sólistkou Opery SND v Bratislave od roku 1983. Výrazné úspechy dosiahla aj ako koncertná umelkyňa v Prahe, Zürichu, Paríži, Madride, Mníchov, Turíne i Ríme. Má rozsiahly repertoár náročných sopranových operných postáv. Vysokoškolské štúdiá absolvovala u Viktórii Stracenskej.

²⁶ Mgr. art. Jana Pastorková, ArtD. (soprán) je absolventkou zo speváckej triedy Viktórii Stracenskej. V jej umeleckej činnosti dominuje koncertný spev s obsiahlym repertoárom diel od 17. storočia po súčasnosť. Spolupracuje s početnými domácimi a zahraničnými telesami (Musica aeterna, Solamente naturali, Musica florea, La Gambetta, Ars Antiqua Austria, Arte dei Suonatori, Collegium Marianum, VENI ensemble, SKO Bohdana Warchala, Cappella Istropolitana, ŠKO Žilina, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Slovenská filharmónia).

²⁷ Mgr. art. Dagmar Podkamenská ArtD. (soprán) študovala na Konzervatóriu v Žiline u Luby Šestákovej a VŠMU u prof. Vlasty Hudecovej. Spolupracuje so Slovenskou filharmóniou, Štátnym komorným orchestrom Žilina, Štátnou filharmóniou Košice a ako hosťujúca sólistka s Janáčkovou operou v Brne a Štátnou operou v Banskej Bystrici.

²⁸ O založenie a vybudovanie speváckeho oddelenia na Konzervatóriu v Žiline (1961) sa zaslúžila Luba Šestáková (soprán, 1933), absolventka Konzervatória v Bratislave z triedy Dariny Žuravleovej. Výraznými pedagogickými osobnosťami prvej generácie boli Alojz Kubíček (bas, 1928-2007) absolvent VŠMU z triedy prof. Anny Korínskej a Dita Gabajová-Kölczeyová (mezzosoprán, 1914-2000) absolventka Hudobnej a dramatickej akadémie pre Slovensko v Bratislave zo speváckej triedy Jozefa Egema. K prvej generácii pedagógov žilinského konzervatória patrili absolvent JAMU v Brne z triedy prof. Vlasty Linhartovej Róbert Böhm (barytón, 1937). Druhú generáciu pedagógov spevu na žilinskom konzervatóriu predstavujú bývalí absolventi tejto školy Irena Lukáčová (soprán 1958), Emília Sadloňová (soprán, 1960), Eva Safončíková (mezzosoprán, 1966).

K zakladajúcim členom speváckeho oddelenia Konzervatória v Košiciach (1959) patrí Ladislav Kucko (tenor, 1912-1982) ktorý študoval spev súkromne u Arnolda Flögla a neskôr u Imricha Godina. Výraznými pedagogickými osobnosťami prvej generácie boli Ľudmila Šomorjaiová (soprán, 1936) a jej manžel Juraj Šomorjai (bas, 1933),

3. Záver

Slovenská vokálna škola má spomedzi okolitých európskych krajín najmladšiu históriu, ale napriek tomu vychovala mnoho kvalitných operných a koncertných interpretov a pedagógov. O jej profilovanie sa zaslúžili dve generácie vokálnych pedagógov, ktorí pôsobili na rôznych stupňoch umeleckého školstva. Výnimočné postavenie v tomto systéme má Vysoká škola muzických umení v Bratislave na ktorej pôsobili osobnosti, ktoré sa zaslúžili o zavedenie tohto pojmu do európskeho kontextu. Podľa výsledkov prieskumu, ktorý sa uskutočnil v školskom roku 2007/2008 na slovenských konzervatóriách a vysokých školách umeleckého zamerania (VŠMU, AU) 55% respondentov súhlasilo s existenciou pojmu slovenská spevácka škola a 65% respondentov uviedlo, že slovenská spevácka škola je modifikáciou internacionálneho európskeho ideálu.²⁹

Úspechy slovenskej speváckej školy si určite zaslúžia pozornosť vedeckej obce. Cieľom výskumu bude zmapovanie pôsobnosti jednotlivých pedagógov umeleckého školstva a analýza ich metodických postupov Nielen odborná verejnosť, ale i milovníci operného spevu očakávajú Metodika spevu z pera pedagóga druhej generácie pedagógov spevu pôsobiacich na VŠMU. Cieľom výskumu v budúcnosti bude i charakteristika metodických postupov jednotlivých vokálnych pedagógov, ktorí sa zaslúžili o zavedenie pojmu slovenská spevácka škola do európskeho kontextu. Určitým návodom sú učebné plány a ich obsahové štandardy s doporučenou speváckou literatúrou, ktoré sú systematicky spracované na jednotlivých stupňoch umeleckého školstva. Bohatým zdrojom informácii sú i bulletin y koncertov jednotlivých speváckych tried.

Bibliography

Hudecová, Vlasta. *Metodický prínos a zvláštnosti speváckej školy doc. A. Hrušovskej a môj pedagogický prínos pre Slovenskú spevácku školu*. Materiál z inauguračného konania. Bratislava: VŠMU, 1997.

Malatincová, Eva. *Spev a metodika spevu so zameraním na metodiku Anny Hrušovskej*. Dizertačná práca. Bratislava: VŠMU, 2005.

Mikuláš, Peter. *Profesionálne požiadavky špičkového speváka – sólistu alebo ako spievať prvú ligu*. Bratislava: VŠMU, 2002.

absolventi VŠMU v Bratislave zo speváckej triedy Anny Korínskej. K druhej generácii učiteľov spevu na košickom konzervatóriu patrí Gabriela Šaráková (soprán, 1955), ktorá získala spevácke školenie na Konzervatória v Žiline u Dity Gabajovej.

Konzervatórium Jána Levoslava Belu v Banskej Bystrici je mladá škola (1992), ktorá si svoju tradíciu buduje. Prvými pedagógmi spevu na banskobystrickom konzervatóriu boli Štefan Babjak (barytón, 1931-2008), absolvent bratislavského konzervatória triedy Marky Medveckej, Božena Fresserová (soprán, 1947)) absolventka VŠMU z triedy Márie Kišoňovej –Hubovej a Dagmar Rohová-Boksová (soprán, 1933) odchovankyňa JAMU v Brne zo speváckej triedy prof. Soběhlavského.

²⁹ Pozri Jakobová, Erika. *Otázka existencie Slovenskej speváckej školy – analýza a interpretácia výsledkov dotazníkového prieskumu*. In Zborník prác doktorandov I. Banská Bystrica: Akadémia umení v Banskej Bystrici. 2010, 83-89 s.

Jakabová, Erika: *Otázka existencie Slovenskej speváckej školy – analýza a interpretácia výsledkov dotazníkového prieskumu*. In Zborník prác doktorandov I. Banská Bystrica: Akadémia umení v Banskej Bystrici. 2010, 83-89 s.

Sadloňová, Emília. *Vplyv českej vokálnej školy na vývoj slovenskej vokálnej pedagogiky*. In Bělohávková, Petra-Pecháček, Stanislav (ed.) *Kontexty hudební pedagogiky I*. Praha: Univerzita Karlova, 2008, s. 91 – 94.

Smutná-Vlková, Mária. *Metodika spevu a prehľad literatúry*. Bratislava: VŠMU, 1981.

Šimová, Oľga. *Vývoj, štruktúra a problémy slovenskej vokálnej pedagogiky v Bratislave v rokoch 1918- 1968*. Bratislava: FFUK, 1972.

Raninec, Jozef. *Európske spevácke školy*. Bratislava: Vlastný náklad, 2008.

Urban, Bohumil. *Hudobná história Žiliny*. Žilina: Edis , 2004.

Virághová, Silvia. *Korene vokálnej pedagogiky na VŠMU do roku 1971*. Dizertačná práca. Bratislava: VŠMU, 1999.

Hazuchová, Nina. *Technická príprava hlasu pre spevácky výkon*. Bratislava: VŠMU, 1984.

Information about the Author:

Emília Sadloňová, MA, PhD.

Univerzitná 26, Department of Music, Department of Humanities, University of Žilina in Žilina
emilia.sadlonova@fhv.uniza